

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи
професор Б.М. Торбін

13 травня 2016 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни**

**«ІНОЗЕМНА МОВА (німецька)»
для здобувачів третього рівня вищої освіти
доктора філософії PhD**

Київ 2016

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Іноземна мова (німецька) для освітньо-наукового рівня доктор філософії PhD затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «13» травня 2016 року, протокол №14 Розробники програми:

Іваненко Світлана Мар'янівна, доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов факультету природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М.П. Драгоманова

Затверджено на засіданні проектної групи

_____ (назва кафедри)

« _____ » _____ 20__ року, протокол № _____

Керівник проектної групи

Світлана Іваненко
(підпис)

Іваненко СМ
(прізвище, ініціали)

Завідуючий відділом аспірантури

Тетяна Богдан
(підпис)

Т. А. Богдан
(прізвище, ініціали)

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни 01 Освіта/ Педагогіка

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 освіта/ педагогіка	Кількість кредитів - 6		Методи навчання
Спеціальність 011 науки про освіту	Загальна кількість годин – 180		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень (доктора філософії)	Лекції:		
	Семінарські (практичні) заняття:		
Нормативна/вибіркова	95	95	Форми поточного контролю
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом - перший	Індивідуальна робота:		
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 2	85	85	Форма підсумкового контролю: Залік та екзамен
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - німецька			

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукової іноземної мови (зокрема особливості фонологічної, граматичної систем, особливості лексичного складу мови, яка вивчається) і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації на матеріалі наукової фахової літератури..

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни Іноземна мова (німецька) включає такі суміжні дисципліни, як: практична граматики, практична фонетика, практика усного та писемного мовлення, академічне письмо, переклад іншомовного тексту, стилістика.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета програми:

- практична: формувати в аспірантів комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетентності;

- когнітивна: формувати в аспірантів когнітивну компетентність у взаємозв'язку з іншими видами компетентностей;

- емоційно-розвиваюча: формувати в аспірантів позитивне ставлення до оволодіння як мовою, так і культурою німецькомовного світу;

- освітня: розвивати в аспірантів здатність до самооцінки і самовдосконалення, що допоможе їм успішно завершити курс навчання в аспірантурі й стане передумовою їх наступного професійного росту;

- науково-професійна: формувати в аспірантів науково-професійну компетентність шляхом ознайомлення їх з тематикою наукового матеріалу на основі вивчення іншомовних джерел та залучення до виконання професійно-орієнтованих завдань;

- виховна: виховувати і розвивати в аспірантів почуття самосвідомості; формувати вміння міжособистісного спілкування, необхідні для повноцінного функціонування як у навчальному середовищі, так і за його межами.

Для успішного досягнення поставленої мети передбачається реалізація таких **завдань**:

1. Сформувати базовий понятійний апарат.
2. Забезпечити формування навичок використання здобутих знань завдяки аналізу наукових текстів і вживанню активної та пасивної лексики.
3. Здійснювати пошук лексичного матеріалу з урахуванням функціонально-комунікативного підходу.

У завдання навчання німецької мови аспірантів та пошукачів входить:

- навчання мовлення. Завданням курсу є розвиток природно мотивованого монологічного і діалогічного мовлення. Навички монологічного мовлення мають забезпечувати можливість підготовки інформації стосовно проблеми, мети, методів і засобів дослідження, цінності дослідження, експерименту, обробки даних, отриманих результатів та інших аспектів наукової роботи. Аспіранти та здобувачі повинні вміти вести наукові дискусії та спілкуватися на рівні побутової тематики та ситуацій, пов'язаних із перебуванням у закордонному відрядженні;

- навчання аудіюванню. Завдання полягає у розвитку навичок сприйняття і розуміння монологічних і діалогічних висловлювань носіїв мови в межах

професійної та побутово-ситуативної тематики на рівні 85—90% інформації при темпі її пред'явлення 120—150 слів на хвилину.

- навчання читання спеціальної фахової літератури. Завданням ставиться подальший розвиток навичок оглядового, інформативного і глибинного читання на матеріалах оригінальної наукової інформації з фаху. Оглядове читання передбачає вміння ознайомлюватися з тематикою наукового матеріалу та стисло давати характеристику загального уявлення про його зміст. Інформативне читання спрямоване на розвиток теми і загальну аргументацію та розуміння основних положень змісту. Глибинне читання передбачає повне і точне розуміння тексту.

- навчання правопису та граматики. Письмо іноземною мовою має важливе значення для розвитку навичок мовлення. З цією метою передбачено виконання письмових лексичних і граматичних вправ, складання планів чи конспектів до прочитаного, виклад змісту прослуханого чи прочитаного у письмовому вигляді (в т. ч. у формі анотацій і рефератів), написання доповідей і повідомлень, приватних і ділових листів, інших основних видів документації (заяв на участь у конференції, складання стислого автобіографічного нарису тощо).

- навчання перекладу. Усний і письмовий переклад з іноземної мови рідною може використовуватися як засіб опанування іноземної мови, прийом розвитку навичок і умінь читання та як ефективний спосіб контролю повноти і точності розуміння. Для формування навичок перекладу необхідно знати певні відомості про особливості мови і стилю, основні питання теорії і практики перекладу наукової і технічної літератури, а саме: поняття перекладу, еквівалент і аналог, перекладацькі трансформації, способи компенсації змістових втрат при перекладі, контекстуальні заміни, багатозначність слів, збіг і розбіжності значень інтернаціональних слів, "фальшиві друзі перекладача" тощо;

- навчання анотуванню і реферуванню. Навчання способів анотування і реферування (рідною й іноземною мовами) має бути спрямоване на

вироблення навичок і умінь оформлення отримуваної інформації. Анотування й реферування використовується також як прийом контролю щодо розуміння тексту. Практичним заняттям з анотування й реферування має передувати засвоєння таких теоретичних засад, як призначення, структура та особливості мови анотації і реферату; види анотацій (описова, реферативна) і рефератів (реферат-конспект, реферат-резюме, оглядовий реферат); як основні положення порівняльної стилістики української та німецької мов, зокрема стосовно наукового мовлення. Сформовані навички і вміння мають давати можливість писати німецькою мовою анотації до наукових статей, доповіді, підбирати матеріали дослідження, реферувати німецькомовні джерела українською мовою з оглядовою метою тощо.

Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати: систему німецької мови та закономірності її функціонування в процесі іншомовної комунікації</p> <p>Вміти: використовувати здобуті знання для вирішення практичних завдань іншомовної комунікації в академічній та професійній сферах</p>	<p>Лінгвістична - здатність використовувати знання про основні аспекти системи англійської мови, правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; здатність володіти німецькою мовою у науково-професійних цілях на рівні B 2</p>
2.	<p>Знати: лексичний мінімум наукового фахового мовлення в обсязі навчальної програми курсу; фонетичні, семантичні та синтаксичні правила і закономірності німецької мови</p> <p>Вміти: спонтанно та вільно висловлюватись у межах</p>	<p>Комунікативна- здатність сприймати та продукувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, до ситуації спілкування з урахуванням</p>

	<p>побутових, академічних, наукових та професійних тем, брати участь у дискусіях та дебатах, використовуючи при цьому лексичний мінімум з програмних тем курсу</p>	<p>адресата і характеру взаємодії партнерів</p>
3.	<p>Знати: прийоми структурної побудови наукового тексту німецькою мовою, засоби його зв'язності та цілісності, стратегії та основні способи перекладу наукових текстів різних структурних типів</p> <p>Вміти: застосовувати здобуті базові поняття теорії перекладу, навички лексичних та граматичних трансформацій при перекладі наукових текстів професійного спрямування</p>	<p>Комунікативна - здатність правильно застосовувати лексико-семантичні та граматичні перекладацькі трансформації для адекватного перекладу наукового тексту за фахом та адекватної побудови повідомлення в процесі спілкування</p>
4.	<p>Знати: мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного і професійного мовлення, лексичні, синтаксичні особливості та основні принципи написання різних видів наукових робіт</p> <p>Вміти: презентувати результати власних наукових досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах; оформляти німецькою мовою статті відповідного фаху адекватними лексичними, граматичними та стилістичними засобами</p>	<p>Професійна - Здатність використовувати знання синтаксичних, морфологічних та лексичних особливостей організації німецької мови при написанні різних видів наукових робіт (тези, анотації, реферати, резюме тощо)</p>
5.	<p>Знати: Основні особливості соціокультурного розвитку англomовних країн та соціально-культурний контекст функціонування мови</p>	<p>Соціокультурна- здатність здійснювати монологічне, діалогічне мовлення, враховуючи соціокультурні особливості функціонування німецької мови</p>

	<p>Вміти: моделювати певний комунікативний акт монологічного /діалогічного мовлення з урахуванням культурно- специфічних особливостей німецької мови</p>	
--	---	--

Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
1.	UNIVERSITÄTEN, IHRE STRUKTUR UND STUDIUM	16		16		32					
2.	AKADEMISCHE TITEL UND DOKTORANDENSTUDIUM	16		16		32					
3.	ANMELDUNG ZUR KONFERENZ, ABSTRACT	16		16		32					
4.	INTERNATIONALE ZUSAMMENARBEIT UND FORSCHUNGSaufenthalte	14		14		28					
5.	FORSCHUNGSARBEIT	14		14		28					
6.	VORTRÄGE ÜBER DIE FORSCHUNG UND PRÄSENTATIONEN – WISSENSCHAFTLICHER ARTIKEL	14		14		28					
	Залік	5									
Разом:		95		90		180					

Зміст дисципліни

№ з/п	Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль I. UNIVERSITÄTEN, IHRE STRUKTUR UND STUDIUM	16	
1.1.	Тема 1. Die Bildung im 21. Jahrhundert. Die berühmtesten Universitäten. Grundreformen.	2	
1.2.	Тема 2. Ergebnisse der Bildungsreform im Bologna-Prozess.	2	
1.3.	Тема 3. Nationale Pädagogische Mykhajlo-Drahomanov-Universität. Geschichte. Struktur. Doktorandenkurs.	2	
1.4.	Тема 4. Das moderne Universitätssystem an der Berliner Humboldt-Universität und an der Ludwig-Maximilian-Universität München.	2	
1.5.	Тема 5. Das Universitätssystem deutschsprachiger Länder: die Wiener Universität, die Universität Bern.	2	
1.6.	Тема 6. Überprüfung der Grammatik: Präsensformen der trennbaren und untrennbaren Verben, ihre Stellung im Satz.	2	
1.7.	Тема 7. Überprüfung der Grammatik: Verbformen im Präsens und im Perfekt, starke Verben und ihre Deklination, Adverbien.	2	
	Тема 8. Überprüfung der Grammatik: Präteritum und Plusquamperfekt. Lokalpräpositionen.	2	
2.	Модуль II. AKADEMISCHE TITEL UND DOKTORANDENSTUDIUM	16	
2.1.	Тема 1. Akademische Titel im Ausland. Akademische Titel in der Ukraine. Doctor of Philosophy.	2	
2.2.	Тема 2. Weiterbildungsprogramme. Aufnahmeprüfungen und Anforderungen. Die Wichtigkeit der künftigen Bildungsetappe.	2	
2.3.	Тема 3. Karriere im akademischen Bereich. Wie kann man das Studium mit der Arbeit verbinden.	2	
2.4.	Тема 4. Der wissenschaftliche Stil. Die Besonderheiten wissenschaftlicher Texte: Struktur, Klischees, die Logik der Darstellung wissenschaftlicher Ergebnisse.	2	
2.5.	Тема 5. Typische syntaktische Strukturen in den wissenschaftlichen Texten.	2	
2.6.	Тема 6. Überprüfung der Grammatik: Futur I und Futur II, Passivformen der Verben.	2	
2.7.	Тема 7. Überprüfung der Grammatik: Der Gebrauch von Zeitformen des Verbs im wissenschaftlichen Text	2	
2.8.	Тема 8. Überprüfung der Grammatik: Die Rektion der Verben.	2	
3.	Модуль III. ANMELDUNG ZUR KONFERENZ, ABSTRACT	16	
3.1.	Тема 1. Anmeldeformular. Abstractabgabe, passende Lexik.	2	
3.2.	Тема 2. Vortrag. Wie kann man zum erfolgreichen Redner werden. Die Wahl des Themas und des Stoffes. Beachtung der Regeln des Sprechaktes.	2	
3.3.	Тема 3. Das Abstract und seine Struktur. Satzzeichenlehre. Das Forschungsthema und der Forschungsgegenstand.	2	
3.4.	Тема 4. Das Forschungsziel und die Forschungsaufgaben.	2	

3.5.	Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Konjunktiv I und seine Funktion in wissenschaftlichen Texten.	2
3.6	Тема 6. Überprüfung der Grammatik: Konjunktiv II und seine Funktion in wissenschaftlichen Texten.	2
3.7	Тема 7. Überprüfung der Grammatik: Adjektiv, seine Deklination und Steigerungsstufen.	2
3.8	Тема 8. Überprüfung der Grammatik: Infinitive und Infinitivkonstruktionen. Der Vergleich. Test.	2
4.	<u>Модуль IV. INTERNATIONALE ZUSAMMENARBEIT UND FORSCHUNGSAUFENTHALTE</u>	14
4.1	Тема 1. Zum Forschungsaufenthalt in Deutschland. Kulturelle Traditionen, passende Lexik. Im Flughafen. Hotelreservierung. Austausch mit KollegInnen.	2
4.2	Тема 2. Zum Forschungsaufenthalt in Österreich. Kulturelle Traditionen. Zeit- und Ortsplan. Essen mit KollegInnen. Stereotype über verschiedene Nationen.	2
4.3	Тема 3. Projektdokumentation. Formulare und ihre Ausfüllung.	2
4.4	Тема 4. Der offizielle Brief, seine Struktur und Form.	2
4.5.	Тема 5. Lebenslauf und Bewerbung. Bildungshintergrund. Der Gebrauch von Klischees.	2
4.6.	Тема 6. Überprüfung der Grammatik: Partizipialadverbien, erweiterte Attribute.	2
4.7.	Тема 7. Überprüfung der Grammatik: Modalverben und ihr Gebrauch in wissenschaftlichen Texten.	2
5.1	<u>Модуль V. FORSCHUNGSARBEIT</u>	14
	Тема 1. Wer kann die Forschungsarbeit betreuen?	2
5.2	Doktorandenrechte. Tagesroutine. Freizeitgestaltung.	
	Тема 2. Termini in der Forschung. Warum habe ich gerade diesen	2
5.3	Forschungsbereich gewählt? Mein Beruf.	
5.4	Тема 3. Forschungsmethoden: Allgemeine und speziell fachliche.	2
	Тема 4. Wie kann man den Arbeitstag produktiv gestalten? Gesunde	2
5.5	Lebensführung.	
	Тема 5. Übersetzung von Fachtexten. Fachliteratur in	2
5.6.	Naturwissenschaften. Methoden.	
5.7.	Тема 6. Transformationen bei der Übersetzung der Fachliteratur.	2
	Тема 7. Überprüfung der Grammatik: Indirekte und erlebte Rede.	2
6.	<u>Модуль VI. VORTRÄGE ÜBER DIE FORSCHUNG UND PRÄSENTATIONEN. WISSENSCHAFTLICHER ARTIKEL</u>	14
6.1	Тема 1. Der Unterschied zwischen mündlicher und schriftlicher Darbietung der Forschungsergebnisse. Struktur eines wissenschaftlichen Artikels.	2
		2
6.2.	Тема 2. Die berühmtesten Wissenschaftler Deutschlands in meinem Forschungsbereich. Präsentationen von Doktoranden.	2
6.3.	Тема 3. Die berühmtesten Wissenschaftler Österreichs. Präsentationen von Doktoranden.	
6.4.	Тема 4. Die berühmtesten Wissenschaftler der Schweiz in meinem Forschungsbereich. Präsentationen von Doktoranden.	2
		2
6.5.	Тема 5. Überprüfung der Grammatik: Satzreihe, Konjunktionen.	
	Тема 6. Überprüfung der Grammatik: das Satzgefüge, Arten der	2
6.6.	Nebensätze.	
	Тема 7. Lexikalisch-grammatischer Test.	2

6.7			
-----	--	--	--

4.2. Плани практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Das Studium. Das Doktorandenstudium.	2
2.	Wie wird man zum erfolgreichen Lehrer. Moderne Herausforderungen.	2
3.	Die Bildung in Deutschland.	2
4.	Ergebnisse der Bildungsreform im Bologna-Prozess.	2
5.	Das Universitätssystem deutschsprachiger Länder: die Wiener Universität, die Universität Bern	2
6.	Verbformen im Präsens und im Perfekt, starke Verben und ihre Deklination, Adverbien.	4
7.	Präsensformen der trennbaren und untrennbaren Verben, ihre Stellung im Satz	2
8.	Das wissenschaftliche Schreiben. Hauptprinzipien.	4
9.	Typische syntaktische Strukturen in den wissenschaftlichen Texten.	4
10.	die Logik der Darstellung wissenschaftlicher Ergebnisse.	2
11.	Das Auslandsstudium. Akademische Titel.	2
12.	Doktorandenverpflichtungen im Studium. Arbeit und Studium.	2
13.	Präteritum und Plusquamperfekt. Lokalpräpositionen.	4
14.	das Satzgefüge, Arten der Nebensätze.	4
15.	Die Auslandsdienstreise. Die wissenschaftliche Konferenz.	2
16.	Der offizielle Brief.	2
17.	Projektdokumentation. Formulare und ihre Ausfüllung.	4
18.	Lebenslauf und Bewerbung. Pädagogische Erfahrungen.	2
19.	Futur I und Futur II, Passivformen der Verben.	4
20.	Konferenzformulare und – Papiere. Gebräuchliche Lexik.	2
21.	Die Besonderheiten einer Präsentation.	2
22.	Wie weckt man das Interesse beim Publikum?	2
23.	Grammatische Schwierigkeiten bei der Übersetzung der wissenschaftlichen Schriften in Deutsch.	4
24.	Methodik einer wissenschaftlichen Analyse. Gebräuchliche Termini.	2
25.	Die Struktur eines wissenschaftlichen Beitrags und seine Bestandteile.	4
26.	Konjunktiv I und Konjunktiv II. Infinitive und Infinitivkonstruktionen.	4
27.	Kohäsion und Kohärenz in wissenschaftlichen Texten.	4
28.	Indirekte Rede im Deutschen	2
29.	Doktorandenprüfungen und Qualifikationen.	2
	Разом	90

Організація самостійної роботи студентів

Основними завданнями самостійної роботи аспірантів є підготовка і виконання поточних навчальних практичних завдань, підготовка необхідних документів німецькою мовою для заліку (реферат включно), а також самостійне вивчення окремих розділів дисциплін під керівництвом викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Redewendungen und Struktur von Abstracts zu wissenschaftlichen Artikeln.	4
2.	Zusammenfassung zu einem wissenschaftlichen Problem.	6
3.	Abstracts zu ukrainischen wissenschaftlichen Artikeln.	6
4.	Termini zum Forschungsthema	4
5.	Gebräuchliche Termini zum Thema "Die Ausbildung".	4
6.	Die Besonderheiten der wissenschaftlichen Texte auf Deutsch.	3
7.	Die Übersetzung wissenschaftlicher Texte vom Deutschen ins Ukrainische.	8
8.	Berlin ist ein besonderer Ort fürs Studium. (Präsentation).	4
9.	Geschichte und Gegenwart des Doktorandenstudiums. (Präsentation).	4
10.	Probleme im Studium. Bildungsreform.	4
11.	Wissenschaftliche Werke fürs Studium. Quellenliste.	6
12.	Konferenzpapiere.	4
13.	Die Präsentation über die berühmtesten Wissenschaftler des eigenen Forschungsgebietes.	6
14.	Deutsche Konferenzsprache.	4
15.	Errungenschaften und Fehlentscheidungen in verschiedenen Bildungssystemen.	6
16.	Fachliteraturliste zum Forschungsthema. Wörterbücher.	6
17.	Schreiben: "Mein Forschungsthema".	6
	Разом	85

Контроль якості знань студентів

Форми і методи поточного контролю

Систематичний контроль є дієвим способом закріплення знань, навичок і вмінь, важливим засобом управління процесом засвоєння навчального матеріалу.

Поточний контроль передбачає регулярний облік і контроль виконання різних видів домашніх завдань.

Метою проміжного контролю є перевірка результатів удосконалення навичок і вмінь і може проводитися тричі протягом курсу навчання у вигляді поточних тестів, презентацій, перекладів, анотацій, написання листів тощо.

Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковий контроль з дисципліни Іноземна мова (німецька) складається з двох етапів: залік та екзамен.

До заліку здобувач або аспірант повинен виконати наступні завдання:

- написати анотації двох українських статей німецькою мовою за темою дослідження, кожна 500 знаків (одна літера – один знак);
- зробити переклади статей або уривків з наукової книги, монографії тощо за темою дисертаційного дослідження загальним обсягом – 20000 знаків з німецької мови на українську;
- скласти словник–мінімум, який має не менше, ніж 100 іншомовних термінів, необхідних для подальшої наукової роботи та перекладених на українську мову;
- написати повідомлення німецькою мовою «Моя дослідницька робота», де обґрунтовується обрана тема, її наукова новизна та необхідність подальшого пошуку в цьому напрямку (обсяг до двох друкованих сторінок);
- подати реферат українською мовою, який базується на оригінальних наукових німецькомовних автентичних джерелах (мінімально – п'ять), безпосередньо пов'язаних з темою дисертаційного дослідження. Реферат повинен мати план, вступ, декілька розділів, висновки та анотацію іноземною мовою (до 1 друкованої сторінки), список використаних джерел. Реферат повинен бути оформлений за вимогами щодо написання кандидатських дисертацій, загальний обсяг – 20-25 сторінок. Метою написання реферату є перевірка вміння аспіранта або здобувача читати, розуміти та аналізувати зміст наукової літератури німецькою мовою та реферувати основні ідеї рідною мовою.

На заліку з аспірантом або здобувачем проводиться співбесіда щодо прочитаної наукової літератури. Йому пропонується уривок для читання та перекладу з наукової книги. На заліку він подає словник–мінімум, своє повідомлення про наукову роботу та реферат для перевірки, лист наукових джерел німецькою мовою щодо свого дослідження. Також враховуються результати заключного тесту після практичних занять з німецької мови.

Залік оцінюється «зараховано» або «незараховано». При позитивному оцінюванні аспірант або здобувач допускається до екзамену за наказом ректора.

«Зараховано» на заліку виставляється, якщо аспірант або здобувач відзвітував про прочитану наукову літературу, своєчасно подав словник термінів, зробив повідомлення на тему «Mein Forschungsthema» та подав

україномовний реферат огляду наукових джерел, прочитаних німецькою мовою.

«Незараховано» виставляється, якщо аспірант або здобувач не виконав вимог до заліку.

Вимоги до оформлення реферату

Реферат друкують на аркуші паперу формату А4 (міжрядковий інтервал – 1,5). Абзацний виступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 5 знакам (1,25 – 1,3 см). Поля: ліве – 30 мм; праве – 10 мм; верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Times New Roman. Номер сторінки зазначається у правому верхньому куті.

Реферат має містити такі елементи:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основна частина з 2 – 3 розділів (теоретичний, практичний, методичний).
5. Висновки.
6. Словник основних понять (100 термінів).
7. Список використаних джерел.
8. Додатки (за необхідністю).
9. Резюме іноземною мовою дослідження (1 сторінка).

Зміст та структура кандидатського екзамену з німецької мови

Кандидатський екзамен з німецької мови складається з чотирьох питань.

Перше питання

1. Читання, письмовий переклад автентичного наукового фахового тексту з німецької мови на українську та його обговорення. Обсяг 2000 друкованих знаків. Час виконання – 40 хвилин. Допускається використання словників.

Друге питання

2. Лексико-граматичний тест. Рівень B2. Час виконання – 20 хвилин.

Третє питання

3. Співбесіда німецькою мовою з питань наукового дослідження.

Критерії оцінювання кандидатського іспиту

1. При оцінюванні кандидатського екзамену враховується змістовність та ґрунтовність всіх відповідей аспіранта або здобувача на питання екзаменаційного білету, мовна, комунікативна, лінгвокраїнознавча та фахова компетентності аспіранта або здобувача, лексико-граматичний тест та реферат. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань.

<u>I. ПЕРШЕ ПИТАННЯ:</u>	<u>Читання, переклад та обговорення наукового тексту.</u>
Оцінка <u>«Відмінно»</u> виставляється за:	Уміння виразного читання вголос уривка тексту, коректну фонетичну та інтонаційну презентацію тексту. Повне розуміння тексту, повний адекватний літературний переклад. Допускається 3-4 помилки граматичного або лексичного характеру.
Оцінка <u>«Добре»</u> виставляється за:	Уміння виразного читання вголос уривка тексту, коректну фонетичну та інтонаційну презентацію тексту. Достатньо повне розуміння тексту, адекватний літературний переклад зазначеного уривка. Допускається 5-6 помилок граматичного або лексичного характеру.
Оцінка <u>«Задовільно»</u> виставляється за:	Невміння виразного читання вголос уривка тексту. Недостатньо коректну фонетичну та інтонаційну презентацію тексту. Недостатньо точно і повне розуміння тексту і тому недостатньо адекватний переклад зазначеного уривка. Допускається 7-8 помилок граматичного або лексичного характеру.

<p>Оцінка <u>«Незадовільно»</u> виставляється за:</p>	<p>Нерозуміння тексту. Невміння виразного читання вголос уривка тексту. Некоректну фонетичну та інтонаційну презентацію тексту. Нерозуміння основного змісту тексту, неадекватний переклад зазначеного уривка. Більше ніж 8 помилок граматичного або лексичного характеру.</p>
<p><u>III. ТРЕТЄ ПИТАННЯ:</u></p>	
<p>Оцінка <u>«Відмінно»</u> виставляється за:</p>	<p><u>Діалогічне мовлення.</u> Вільне володіння діалогічним мовленням. Уміння вести бесіду на основі заданої комунікативної ситуації, аргументовано висловлювати свою думку. Кількість розлогих висловлювань – 12-15. При оцінюванні діалогічного мовлення враховуються такі параметри: лексична та граматична правильність, варіативність структур та лексичних словосполучень, змістовність досягнення комунікативної мети, логічна послідовність висловлення, стилістична відповідність мовних засобів. Допускаються 1-3 помилки граматичного або лексичного характеру.</p>
<p>Оцінка <u>«Добре»</u> виставляється за:</p>	<p>Достатньо вільне володіння діалогічним мовленням. Уміння вести бесіду на основі заданої комунікативної ситуації, достатньо аргументовано висловлювати свою позицію. Кількість розлогих висловлювань – 10-12. При оцінюванні діалогічного мовлення враховуються такі параметри: достатня лексична та граматична правильність, достатньо зв'язне та логічно послідовне висловлення. Допускаються 4-6 помилок граматичного або лексичного характеру.</p>
<p>Оцінка <u>«Задовільно»</u> виставляється за:</p>	<p>Недостатньо вільне володіння діалогічним мовленням. Невміння вести бесіду на основі заданої комунікативної ситуації та недостатньо аргументоване висловлювання своєї думки з-за недостатнього запасу слів. Знижений темп мовлення, кількість висловлювань – 8-10. Допускаються 7-8 помилок граматичного або лексичного характеру.</p>

Оцінка <u>«Незадовільно»</u> виставляється за:	Невміння вести бесіду на основі заданої комунікативної ситуації з-за недостатнього запасу слів. Знижений темп мовлення. Кількість висловлювань менше, ніж 6. Більше, ніж 8 помилок граматичного або лексичного характеру.
--	---

ДРУГЕ ПИТАННЯ

На кандидатському іспиті аспірант або здобувач виконує комплексний тест, побудований на базі тематики курсу навчання у вищих навчальних закладах, з метою контролю та оцінки рівня сформованості лінгвістичної (орфографічної, лексичної, граматичної), лінгвопрофесійної компетентності та тестування рівня сформованості вмінь та навичок мовленнєвої діяльності: читання, писемного мовлення, лексико-граматичної компетентності.

Час виконання тесту – 20 хвилин.

За весь тест нараховується 100 балів:

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо всі завдання виконано в межах 90-100 балів;

Оцінка «добре» виставляється, якщо всі завдання виконано в межах 75-89 балів;

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо всі завдання виконано в межах 50-74 балів;

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо всі завдання виконано в межах нижче 50 балів.

Критерії комплексного оцінювання за результатами письмових та усних завдань на кандидатському екзамені

Підсумкова оцінка з іноземної мови на кандидатському іспиті виставляється на основі всіх складників:

1. реферат;
2. читання та переклад наукового тексту;
3. анотування україномовної статті;
4. лексико-граматичний текст;
5. співбесіда за темою «Meine Forschungsarbeit».

Кожний складник кандидатського екзамену оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Підсумкова оцінка за кандидатський екзамен обчислюється як середнє арифметичне з округленням до сотих долей.

**Порядок переведення рейтингових показників
в європейські оцінки ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), Практики	для заліку
90-100	A	« 5 » відмінно	Зараховано
82-89	B	« 4 » добре	
74-81	C		
64-73	D	« 3 » задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	« 2 » незадовільно з можливістю повторного складання	« 2 » не зараховано з можливістю повторного складання

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Баркарь У.Я., Гоцюк Н.М. Лексико-граматичні особливості німецьких та українських наукових лінгвістичних текстів //«Молодий вчений» • No 2 (17) • лютий, 2015 р. - ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ. - С.132-135. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/42-1.pdf>
2. Кияк Т.Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Т.Р. Кияк, О.Д. Огуй, А.М. Науменко. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
3. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту / А. П. Коваль. – Київ : Вища школа, 1970 – 306 с.
4. Лалаян Н.С. Порівняльна граматики німецької та української мов = Vergleichende grammatik der deutschen und der ukrainischen Sprache : навч. посібник для студ. Вищих навч. закладів / Лалаян Н.С., Подвойська О.В. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 224 с.
5. Лещук Т.Й. Науково-технічна термінологія. Стан і перспективи: комплекс досліджень на прикладі нім. мови / Т.Й. Лещук. –Львів: Сполом, 2007.–814с.
6. Мацько Л.І. та ін. Стилїстика української мови: Підручник / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л.І. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – 462 с.
7. Мацько Л. Культура української фахової мови : навч. посібник / Любов Мацько, Лариса Кравець. – Київ : Вид. центр «Академія», 2007. – 360 с.
8. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.
9. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. / Онуфрієнко Г.С. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312с

10. Петренко, О. Особливості перекладу тексту науково-технічного стилю //Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. С. 298-303. - Режим доступу:
<https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7737/1/57.pdf>
11. Плескач В. Кальки в українській технічній термінології / В.Плескач // Вісн. Львів. нац. ун-ту. Проблеми української термінології. –Львів: Львів.а політехніка, 2002. – №453. –С.183–184.
12. Ризель Э.Г. Стилистика немецкого языка. Учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. / Э.Г. Ризель, Е.И. Шендельс. М.: Высш. школа, 1975. – 316 с.
13. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / Пилип Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. -Київ : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2016. -627 с
14. Семенов О. М. Культура наукової української мови / Ольга Семенов. – Київ : ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
15. Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 240 с.
16. Цвиллинг М.Я. О двоякой функции родного языка при обучении чтению и переводу иноязычного текста //Иностранный язык для научных работников. Теория и практика преподавания. – М., 1978. – С. 34.
17. Akademisches Schreiben. Vom Qualitätspakt Lehre 1 geförderte Schreibprojekte. Dagmar Knorr (Hrsg.). Universitätskolleg-Schriften Band 13.- Hamburg: Universitätskolleg, 2016. - 207 S.
18. Dreyer•Schmitt (1998). Совершенствуем знание немецкого языка. К.: Методика. (2-е издание). – 336 с.
19. Fandrich, Christian, Thurmair, Maria (2011). Textsorten im Deutschen. Linguistische Analysen aus sprachdidaktischer Sicht. Tübingen: Stauffenburg Verlag. - 379 S.
20. Fluck, Hans-Rüdiger (1984). Fachdeutsch in Naturwissenschaft und Technik & Einf. In d. Fachsprachen u. d. Didaktik/Methodik d. fachorientierten Fremdsprachenunterrichts (Dt. als Fremdsprache) / Hans Rüdiger Fluck. Unter Mitarb. Von Jü Jianhua... - Heidelberg: Groos. – 287 S.
21. Fluck, Hans-R. Fachsprachen. Einführung und Bibliographie. – Tübingen, Basel: Francke, 1996. – 361 S.
22. Gruber, Helmut. Modelle des wissenschaftlichen Schreibens. Ein Überblick über zentrale Ansätze und Theorien. In: Schreibprozesse begleiten. Vom schulischen zum universitären Schreiben. Annemarie Saxalber, Ursula Esterl (Hrsg.). Innsbruck: Studienverlag 2010. - S. 9-30.
23. Homberger, Dieter (1990). Von Experte zu Laie. Fachsprachliche Kommunikation und Wissenstransfer. In: Gerd Rickheit/Sigurd Wichter (Hrsg.), Dialog. Festschrift für Sigfried Grosse. Tübingen, S.375-393.
24. Interkulturelle Stilistik der deutschen und der ukrainischen Sprache. Vorlesungsreihe / Світлана Мар'янівна Іваненко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 174 с.

25. Kompendium zum Modul „Wissenschaftliches Arbeiten“ (2014). // Christoph Rasche (Hrsg.). Potsdam: Universität Potsdam. – 365 S. Режим доступа: https://www.uni-potsdam.de/fileadmin/projects/qup/dokumente/OUP2_O1_2_Kompendium_Wissenschaftliches_Arbeiten.pdf
26. Meyer-Krentler, Eckhardt. Arbeitstechniken Literaturwissenschaft. München: Wilhelm Fink Verlag, 1999. – 143 S.
27. Musan, Renate (2010). Informationsstruktur. В Heidelberg: Universitätsverlag Winter. – 100 S.
28. Sager J.C. Die Übersetzung im Kommunikationsprozess: der Übersetzer in der Industrie. In: Snell-Hornby M. (Hrsg.) Übersetzungswissenschaft –eine Neuorientierung: zur Integrierung von Theorie und Praxis / J.C. Sager. –Tübingen, 1986.–S.330–347
29. Sandig, Barbara (2006). Textstilistik des Deutschen. Berlin, New York: Walter de Gruyter. – 584 S.
30. Universitäre Bildung. Fachidiot oder Persönlichkeit. // Rolf Oerter, D.Frey, Heinz Mandl, Klaus A. Schneewind, L. von Rosenstiel (Hrsg.). München: Rainer Hampp, 2012. - 247 S.

Інформаційні ресурси

1. Мюллер В. Великий німецько-український словник – Близько 170000 слів та словосполучень К.: Чумацький шлях, 2005. – 792 с.
2. Німецько-український фразеологічний словник / Уклад. В.І. Гавриць, О.П. Пророченко у 2-х томах. – К. : Радянська школа, 1981. – 416 +382 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. І голов. Ред. В.Т.Бусел. – Київ, Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с.
4. Duden : 1989-1997 : der Duden : in 12 Bänden / hrsg. vom Wissenschaftl. Rat der Dudenredaktion : Günther Drosdowski. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1989-1997. – 846 S.
5. Duden online. Режим доступа : <https://www.duden.de/>
6. Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. und bearb. / vom Wissenschaftlichen Rat und Mitarbeitern der Dudenredaktion. Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverl., 2002. – 1816 S.
7. Wahrig Deutsches Wörterbuch (2002). /Gerhard Wahrig, Renate Burfeind-Wahrig. - Bertelsmann Lexikon Institut im Wissen Media Verlag - 1452 S. Режим доступа: <https://www.dtv.de/buch/renate-wahrig-burfeind-gerhard-wahrig-wahrig-woerterbuch-der-deutschen-sprache-34743/>
8. Wikipedia – die freie Enzyklopädie. Режим доступа : <https://wikipedia.de>

Зразки

завдань для перевірки знань з лексики та навичок читання.

Тексти німецькою мовою для читання та перекладу.

Варіант 1

Einleitung

Die Einleitung besteht aus der Problemstellung und dem Erkenntnisziel der Arbeit (meist 1.1), sowie einer kurzen Beschreibung der Vorgehensweise/Methodik(1.2). Ziel der Problemstellung ist es zu begründen, warum man sich mit diesem Thema näher auseinandersetzt. Dabei kann z. B. die Relevanz des Themas mit Zitaten oder Praxisbeispielen herausgearbeitet werden. Um das Ziel der Arbeit zu konkretisieren bietet es sich an, eine genaue Forschungsfrage zu formulieren und diese entsprechend in den folgenden Kapiteln zu beantworten bzw. herausarbeiten. Ggf. können in der Einleitung auch Ausgangshypothesen formuliert werden, die im Verlauf der Arbeit überprüft werden. Solche Hypothesen müssen plausibel, aber nicht zwangsläufig wahr sein. Die Erhärtung oder Falsifizierung erfolgt erst durch den Forschungsprozess der Arbeit.

Inhaltsverzeichnis und Gliederung

Die Gestaltung des Inhaltsverzeichnisses gibt Auskunft über den logischen Aufbau der wissenschaftlichen Arbeit. Deswegen sollte das Verzeichnis übersichtlich gestaltet werden und sich insbesondere durch inhaltliche Sinnhaftigkeit und Stringenz der Gliederungspunkte auszeichnen.

Das Inhaltsverzeichnis erfasst alle Bestandteile der Arbeit, mit Ausnahme des Deck- und Titelblattes und des Vorwortes. Alle im Hauptteil genannten Überschriften müssen in das Verzeichnis übernommen werden und umgekehrt.

Die Kapitel werden mit 1 beginnend fortlaufend nummeriert. Unterkapitel erhalten gestufte Abschnittsnummerierungen z. B. 1.1, wobei hinter der letzten Ziffer

kein Punkt gesetzt wird. Abschnitte auf der 3. Gliederungsebene werden entsprechend mit 1.1.1 beziffert usw. Es wird dringend empfohlen, nicht tiefer als bis zu drei Ebenen zu gliedern. Zu bedenken ist, dass Unterkapitel nicht für sich alleine stehen, d.h. wird ein Punkt 1.1 eingeführt, muss zumindest auch ein Punkt 1.2 folgen. Zu jedem Verzeichniseintrag gehört die entsprechende Seitenangabe.

Die Anzahl der Gliederungspunkte sollte in einem angemessenen Verhältnis zum Umfang und zur Wertigkeit des Textes stehen. Ebenso sollten die Überschriften Leitfaden für wissenschaftliche Arbeiten Seite:

den Text strukturieren und über den Inhalt des jeweiligen Textabschnittes informieren.

Generell gilt, dass Gliederungsüberschriften knapp gehalten und niemals als Satz formuliert werden. Auch dürfen die Überschriften nicht mit dem Titel der Arbeit übereinstimmen. Ebenso verhält es sich mit Haupt- und Unterüberschriften.

Bapianm 2

Was ist künstliche Intelligenz?

Die KI, einfach erklärt, ist der Versuch, menschliches Lernen und Denken auf den Computer zu übertragen und ihm damit Intelligenz zu verleihen. Statt für jeden Zweck programmiert zu werden, kann eine KI eigenständig Antworten finden und selbstständig Probleme lösen.

Ziel der KI-Forschung ist es seit jeher, die Funktion unseres Gehirns und unseres Geists einerseits zu verstehen und andererseits künstlich nachbauen zu können. Der Traum von künstlicher Intelligenz ist älter als der Computer selbst – sei es „Frankensteins Monster“ oder künstlich erschaffene Menschen wie der Homunculus.

Künstliche Intelligenz in Science Fiction und Wirklichkeit

Vor allem in der Science Fiction begegnete uns bisher der Begriff „künstliche Intelligenz“ und meint zumeist Roboter oder Computer, die selbstständig denken und handeln können. Ob im Guten, wie der Android „Data“ aus „Star Trek“ oder im Bösen wie der Computer HAL aus dem Film „2001: Odyssee im Weltraum“. Sie

sind in der Kunst ein Mittel, um Fragen über uns selbst zu stellen: Was macht einen Menschen aus? Was ist Intelligenz?

Wenn wir in der heutigen Welt von KI sprechen, hat das jedoch wenig mit dem zu tun, was wir aus Filmen und Büchern kennen. Im echten Leben begegnen uns KIs nur versteckt – wenn uns auf Amazon neue Produkte empfohlen werden, wenn Personen auf Fotos automatisch erkannt werden oder wir mit „Alexa“ oder „Siri“ auf unserem Handy plaudern.

Den KI-Begriff definieren

Was also ist eine KI? Das ist schwer eindeutig zu klären. Grundsätzlich lässt sich sagen, dass es eine allgemeingültige Definition von Künstlicher Intelligenz nicht gibt – weil auch der Intelligenz-Begriff nicht eindeutig definiert ist.

Deshalb versuchen wir uns dem Begriff anders zu nähern: Im Deutschen wird gern zwischen starker KI und schwacher KI unterschieden, wenn es um die Definition von KI geht. Einfach erklärt: Starke KI meint das, was wir aus der Science Fiction kennen. Eine Maschine, die Probleme genereller Art lösen kann – also jede Frage, die man ihr stellt. Sie ist bisher noch reine Fantasie und wird es über Jahrzehnte oder Jahrhunderte noch bleiben.

Mit schwacher KI haben wir es hingegen im Alltag zu tun: Das sind Algorithmen – und nichts anderes ist eine KI, ein sehr komplexer Algorithmus – die spezielle Fragen beantworten können, deren Lösungswege sie vorher selbstständig erlernt haben. Eine KI hat kein eigenes Bewusstsein und zeigt kein Verständnis. *(Nun gut, letzteres teilt sie vielleicht mit manch starker KI wie dem Terminator).*

Зразок
тексту для реферування німецькою мовою
WILHELM GRAB

Die unendliche Aufgabe des Verstehens

Schleiermachers hervorragende Stellung in der neueren Theologiegeschichte ist unumstritten. Die Theologie, die sich durch Schleiermacher in eine neue, erstmals erkenntnis-kritische Gestalt überführt sehen konnte, war aber immer auch an seinen philosophischen Arbeiten interessiert, in der verständlichen Absicht, an eben dem vernünftigen Denken teilnehmen zu können, mit dem Schleiermacher seine Theologie widerspruchsfrei zusammengehen sah. Dem hohen Gewicht, das auch die philosophischen Texte, insbesondere seine philosophische Ethik und seine Dialektik, für die anhaltende Debatte um die Theologie Schleiermachers gewonnen haben, ist allerdings kaum ein auch nur in etwa gleichwertiger Rezeptionserfolg in der Fach-Philosophie zur Seite zu stellen. Nur ein Systemteil in der Philosophie Schleiermachers macht da eine Ausnahme, und das ist seine Hermeneutik.

Daß gerade seine Hermeneutik als die Lehre vom Verstehen sprachlicher Äußerungen Schleiermacher auch zu einem großen Philosophen gemacht hat, stellt freilich selber ein nicht geringes hermeneutisches Problem dar. Denn Schleiermachers Hermeneutik, seine Kunstlehre des Verstehens, nimmt im Fächer der philosophischen Disziplinen, über die er seine philosophische Grundanschauung entfaltet hat, keineswegs die Schlüsselstellung ein. So hat sie auch am Streit der Interpreten über den Ort, an dem die Grundeinsicht des Schleiermacherschen Philosophierens aufzufinden sei, sei dies nun die philosophische Ethik oder sei es die Dialektik, nie teilgenommen. Aber auch die literarische Gestalt, in der Schleiermachers Hermeneutik überliefert ist, war von Anfang an genauso wenig wie seine übrigen philosophischen Konzepte geeignet, die Durchschlagskraft ihres Gedankens zu befördern. Sie liegt ebenso nur in Skizzen, Vorlesungsnachschriften

und abrißartigen Vorträgen vor, was die Lektüre allein schon aufgrund der Textform zu einem meist mühsamen Geschäft macht.

Wenn dennoch gerade die Hermeneutik Schleiermachers eine über die Theologie hinausreichende Bedeutung erlangt hat, so ist dies zunächst ein Beleg für die - jedoch keineswegs anonyme - Eigendynamik jeder Wirkungsgeschichte. Die entscheidende Weichenstellung hat in diesem Fall Wilhelm Dilthey vollzogen. Er war der große Biograph Schleiermachers und der erste, der eine Geschichte der Hermeneutik geschrieben hat, in der er Schleiermacher zu ihrem eigentlichen Begründer als einer wissenschaftlichen, über die bloße Sammlung von Auslegungsregeln hinausgehenden Disziplin erklärt hat. Die Bedeutung, die Dilthey der Hermeneutik Schleiermachers zugemessen, und das Bild, das er von ihr gezeichnet hat, wirken bis heute nach. Die von Dilthey entworfene Perspektive auf die Hermeneutik Schleiermachers ist durch die Konjunktur philosophischer Hermeneutik in unserem Jahrhundert, insbesondere durch die bedeutenden Arbeiten Hans-Georg Gadammers, nicht nur bestätigt, sondern, wenn auch in kritischer Absicht, nur noch einmal verstärkt worden. Bei aller vom eigenen Überbietungsanspruch getragenen Distanznahme zur Hermeneutik des 19. Jahrhunderts bleibt Schleiermacher doch das Verdienst, die Universalität des hermeneutischen Problems entdeckt zu haben. Es reizt also immer noch, sich der Ursprungsgestalt der Schleiermacherschen Hermeneutik zuzuwenden.

Зразки лексико-граматичних завдань

Вариант 1

Schreiben Sie die korrekte Form des Verbs im Perfekt

1. Frau Thiele _____ die Kinder zum Kindergarten _____
(hinbringen) und sie von dort wieder _____ (abholen).
2. Der Vater _____ das Geschirr _____ (abwaschen) und es
_____ (abtrocknen).
3. Meine Schwester _____ ihre Doktorarbeit _____ (beenden).
4. Der Architekt _____ einen Bauplan _____ (entwerfen).
5. Mein Doktorvater _____ noch nicht _____ (verreisen).
6. Die Blumen _____ nach sieben Tagen nicht _____
(vertrocknen).
7. Die Polizei _____ die Luftverschmutzer _____ (feststellen).
8. Der Rektor _____ den Brief _____ (unterschreiben).
9. Er _____ zum katholischen Glauben _____ (übertreten).
10. Ich _____ die Pläne meines Kontrahenten _____
(durchschauen).
11. Ruth und Franz _____ für den alten Rom _____ (sich
interessieren).

Вариант 2

Setzen Sie die passenden Reflexivpronomen ein!

1. Erinnert ihr _____ nicht an den Vortrag von Frau Prof. Wertheim?
2. Bewerben Sie _____ nicht um ein Forschungsstipendium?
3. Ärgerst du _____ nicht über seine Antwort?
4. Wir verstehen _____ wirklich sehr gut.
5. Wie habe ich _____ auf diesen Moment gefreut!
6. Unterhaltet ihr _____ nicht oft mit euren Kollegen über eure Pläne?
7. Wunderst du _____ nicht über meine Geduld?

8. Sie legen _____ nach einem langen Spaziergang etwas hin.
9. Der Doktorand hat _____ zu einer Studienreise nach Bielefeld entschlossen.
10. Sie hat _____ um einen Studienplatz bemüht.

Variation 3

Alle untenstehenden Sätze haben Fehler. Korrigieren Sie die Fehler!

1. Er hat die Wohnung noch nicht bezahlen.
.....
2. Frau Reisinger lebte in diesem Haus in 20 Jahren.
.....
3. Die Lehrerin lag das Buch auf der Tisch.
4. Der Diplomat befragt den Reporter.
5. Der Kunde fragt den Verkäufer nach seinen Wünschen.
.....
6. Sie freuen euch auf das kommende Fest.
.....
7. Herr Hagen stört seinem Bekannten durch den Anruf am späten Abend.
.....
8. Es ist möglich, den Sommer am Meer mit der ganzen Familie verbringen.
.....
9. She has been playing with the symphony orchestra three times this season.
.....
10. Ich gratuliere Sie herzlich zum Geburtstag!

Variation 4

Stellen Sie Fragen zu den folgenden Sätzen!

1. Viele Menschen interessiert die drohende Klimakatastrophe anscheinend gar nicht!
2. Der Professor sprach mit der Doktorandin über ihre Dissertation.
.....

3. Wir müssen uns auf unseren Umzug nach Berlin vorbereiten.
.....
4. Juristen unterscheiden die Begriffe "Eigentum" und "Besitz".
.....
5. Für meinen Hausarzt ist es wichtig, dass die Patienten frei über ihre Krankheit sprechen.....
.....
6. Die Werksleitung überlegte, ob sie das Werk stilllegen sollte.
.....
7. Am Ende des Urlaubs verabschiedeten sich die Gäste von ihren Gastgebern.
.....
8. Ein alter Rentner saß auf einer Parkbank und beschwerte sich über sein Leben.
9. Seit Jahren beschäftigen sich die Wissenschaftler mit diesem Problem.
.....
10. Neulich hat sie mich tatsächlich um etwas Zucker gebeten.
.....

Varianth 5

Unterstreichen Sie die richtige Form der Lexeme in kursiver Schrift.

1. Ich räume noch schnell auf, *nachdem/während/bevor* ich zur Arbeit gehe.
2. Das hat meine Mutter aus Marokko mitgebracht, *weil/da/deswegen* kann ich dir leider nicht sagen, wie es auf Deutsch heißt.
3. Ja klar, kein Problem. Ich weiß sowieso nicht, wie viele Leute kommen, *da/denn/deshalb* schon einige abgesagt haben.
4. Du bekommst alle Informationen über die Hotline, *indem/ohne das* du unter Anwalthilfe-online.de ins Internet schaust.
5. Man wird für falsches Verhalten im Straßenverkehr *betrogen/bestraft/verraten*.
6. Du brauchst nicht mehr zu fragen. Meine Entscheidung ist *endgültig/ziemlich/unbedingt*.

7. 1949 wurden zwei deutsche Staaten *gegründet/gewählt*.
8. 1961 wurde die Mauer *zerstört/errichtet*.
9. Am 9. November 1989 wurde von der Regierung der DDR die Mauer *geschlossen/geöffnet*.
10. Am 3. Oktober 1990 wurde zum ersten Mal der Tag der deutschen Einheit *gefeiert/unterschrieben*.

Variante 6

Was ist richtig? Kreuzen Sie an: wenn oder als.

1. Ich habe viel mit Puppen gespielt, _____ ich noch Kind war.
2. Wir bringen euch etwas mit, _____ wir das nächste Mal aus Portugal zurückkommen.
3. Sie haben immer im selben Hotel gewohnt, _____ sie in Berlin übernachtet haben.
4. Für mich war es ziemlich überraschend, _____ ich das zum ersten Mal gesehen habe.
5. Wir haben immer tolle Feste gefeiert, _____ mein Opa Geburtstag hatte.

Variante 7

Ergänzen Sie das Relativpronomen und - wo nötig - die Präposition.

1. Ein Blindenhund ist ein Hund, _____ blinden Menschen hilft.
2. Eine Schatzkiste ist eine Kiste, _____ ein Schatz liegt.
3. Ein Konferenzzimmer ist ein Raum, _____ viel diskutiert wird.
4. Ein Liebesbrief ist ein Brief, _____ steht, wie sehr man jemanden mag.
5. Ein Glückstag ist ein Tag, _____ mir alles gelingt.
6. Ein Glücksbringer ist ein Gegenstand, _____ mir Glück bringt.
7. Ein Pechvogel ist jemand, _____ alles schiefgeht.
8. Das ist eine Stelle, _____ mir Spaß macht.
9. Ich habe einen Chef, _____ ich mich nur manchmal ärgere.
10. Ich habe einen Computer, _____ meine Fehler korrigiert.

Зразок
повідомлення про наукову роботу аспіранта

Lesen Sie das Beispiel über die wissenschaftliche Arbeit eines Doktoranden.

Ich habe die Doktorprüfung in der Philosophie bereits abgelegt. Jetzt lege ich die Doktorprüfung in Deutsch ab. Das Thema meiner Dissertation, an der ich bereits ein Jahr arbeite, heißt „Die Formung des sozialen Leaderships bei den künftigen Sozialarbeitern im Rahmen der Berufsausbildung“

In Bezug auf die gesellschaftlichen Veränderungen, die derzeit in der Ukraine vor sich gehen, gehört die Aus- und Weiterbildung auf dem Gebiet der Sozialarbeit zu den Prioritäten unseres Bildungssystems.

Das neue Paradigma der Berufsausbildung erfordert große Veränderungen in Ansätzen zur Ausbildung von Spezialisten im sozialen Bereich. Das erforderliche Ergebnis der sozialen Ausbildung hängt von Führungskräften ab, weil sie Initiatoren und Teilnehmer des sozialen Wandels sind.

Das Forschungsziel besteht darin, eine neue Generation von Führungskräften für den Staat auszubilden, die in der gegenwärtigen Phase der gesellschaftlichen Entwicklung, in der Lage sind, den Anforderungen in einer sich rasch verändernden Welt zu entsprechen und dank ihrer sozialen Kompetenz, wichtige Maßnahmen der sozialen Unterstützung der Bevölkerung zu schaffen.

Offensichtlich ist, dass im Prozess der Ausbildung von Fachkräften im sozialen Bereich die Aufmerksamkeit darauf zu lenken ist, dass man das Individuum im Sinne der Bereitschaft zur Arbeit erzieht, was ohne gute Führungsqualitäten der potentiellen künftigen Sozialarbeiter unmöglich ist.

Die wissenschaftliche Forschung sowohl ukrainischer als auch ausländischer Wissenschaftler hat sich nicht mit dem Phänomen der Führung im sozialen Bereich beschäftigt. Deshalb ist es wichtig, das Problem der Ausbildung von Führungskräften für den sozialen Bereich zu lösen, was einen hohen praktischen und

theoretischen Wert haben wird. Dies wird dazu führen, dass nicht nur staatliche Einrichtungen des sozialen Bereichs ihre Arbeit verbessern werden, sondern auch gesellschaftliche Organisationen effizient genutzt werden.

Man muss bei der Ausbildung von künftigen Führungskräften im sozialen Bereich auf die Entwicklung von solchen Fähigkeiten die Aufmerksamkeit lenken wie aktive gesellschaftliche Position zu beziehen, sich angemessen zu präsentieren, und angemessen der Situation zu handeln.

ANHANG 5
(ДОДАТОК 5)

Зразок

анотації німецькою мовою до статті німецькою мовою

Korpusgrammatik im kommunikativ-pragmatischen Paradigma

Der integrierte Grammatikunterricht in DaF und DaZ, der vor allem durch den kommunikativ orientierten Fremdsprachenunterricht ins Leben gerufen wurde, kann sich durch Forschungen im Bereich der Korpusgrammatik eine wissenschaftlich fundierte Basis verschaffen. Im Rahmen der Korpusgrammatik werden für eine bestimmte Kommunikationssituation die gebräuchlichsten grammatischen Mittel ausgesucht. Die systemhafte Grammatikdarstellung kann davon profitieren, indem sie grammatische Mittel kommunikativ-pragmatisch und textsortenorientiert nach dem Häufigkeitswert aussortiert und neu im System verortet. Als Beispiel würde die Tatsache dienen, dass Kausalsätze, die dazu berufen sind, kausale Verhältnisse beim Erörtern, Erklären, Beweisen und Argumentieren wiederzugeben, in der Textsorte *Glosse* hingegen den niedrigsten Prozentsatz im Vergleich zu Attribut-, Objekt- und Temporalsätzen belegen, obwohl als grundlegendes sprachliches Handeln der *Glosse* das *Erklären* gilt. Dies zeugt von unterschiedlicher Gewichtung der Grundfunktionen grammatischer Mittel bei systemhafter Darstellung und auf der Grundlage der Korpusgrammatik.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.